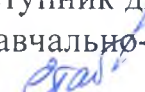

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи
 Олена Гавриш
29.08 2025 року

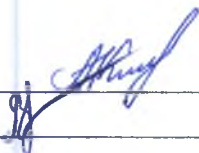
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінанси, гроші та кредит

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійна програма	Фінанси, банківська справа та страхування
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	120 годин – 4 кредити
Характеристика навчальної дисципліни	обов'язкова
Форма семестрового контролю	залік
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	Рудиченко Зульфія Шарібнурівна, викладач економічних дисциплін, викладач вищої категорії Робоче місце: м. Охтирка, вул. Сумська, 46, навчальна аудиторія 28 066-354-36-49 E-mail: 1973HoMjaK@gmail.com
Розміщення курсу	https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=260

Силабус розглянуто на засіданні циклової
комісії економічних спеціальностей
Протокол № 1 від 28 08 2025 року

Голова циклової комісії
Викладач

Анна КОГУТ
Зульфія РУДИЧЕНКО

1.МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Мета викладання дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» полягає у формуванні у студентів теоретичних знань та практичних навичок щодо сутності фінансових відносин, закономірностей функціонування грошово-кредитної системи та механізмів її впливу на економіку. Студенти вивчають, як відбувається розподіл та перерозподіл вартості на макро- та мікрорівнях, а також набувають вмінь аналізувати й оцінювати фінансову, грошову та кредитну політику.
Завдання вивчення дисципліни	Завдання дисципліни "Фінанси, гроші та кредит" включають вивчення теоретичних основ і форм функціонування фінансів, грошей та кредиту, їх ролі в ринковій економіці, методів управління фінансовими ресурсами, а також засвоєння знань про грошовий ринок, грошові системи та кредитну систему для розуміння та аналізу фінансових процесів на макро- та мікрорівнях.

2.КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства. СК3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури. СК4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	РН 04. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань. РН 08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

3.ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: економічна теорія, бухгалтерський облік.

4.ПОСТРЕКВІЗИТИ

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни переходити до вивчення наступних дисциплін: фінансова звітність, банківська справа, практика з фінансів.

Тематичний план

№ п/п	Назви змістовних модулів, тем	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	
1	2	3	4	5	6	7
	Модуль 1					
1	Тема 1. Предмет фінансової науки. Суть фінансів, їх функції та роль	6	2			4
2	Тема 2. Фінансова політика держави	4	2			2
3	Тема 3. Фінансова система України	6	2		2	2
4	Тема 4. Бюджет. Бюджетна система	4	2			2
5	Тема 5. Фінансовий ринок	10	4		2	4
	Всього по модулю	30	12		4	14
	Модуль 2					
6	Тема 6. Сутність та функції грошей	6	2			4
7	Тема 7. Грошовий оборот і грошові потоки	8	2	2	2	4
8	Тема 8. Теорія грошей	6	2		2	2
9	Тема 9. Грошовий ринок	10	4	2	2	
	Всього по модулю	30	10	4	6	10
	Модуль 3					
10	Тема 10. Грошова система	12	4	4	2	2
11	Тема 11. Валютні системи та міжнародні розрахунки	8	2		2	4
12	Тема 12. Фондовий ринок та фінансові інструменти	10	4		2	4
	Всього по модулю	30	10	4	6	10
	Модуль 4					
13	Тема 13. Кредит та його форми	10	4		2	4
14	Тема 14. Кредитні системи України	12	4	4		4
15	Тема 15. Державний кредит і державний борг	8	2		2	4
	Всього по модулю	30	10	4	4	12
	Разом	120	42	12	20	46

6. ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ З/П	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1	
1	Тема 1 Предмет фінансової науки. Суть фінансів, їх функції та роль 1. Виникнення фінансів, їх зв'язок з державою та розвитком товарно-грошових відносин 2. Сутність фінансів та їх специфічні ознаки. 3. Основні функції фінансів. 4. Суспільне призначення та роль фінансів	2
2	Тема 2 Фінансова політика держави 1. Сутність фінансової політики 2. Складові частини фінансової політики 3. Фінансова стратегія та тактика	2
3	Тема 3. Фінансова система України 1. Поняття фінансової системи 2. Структура фінансової системи 3. Принципи побудови фінансової системи.	2
4	Тема 4. Бюджет. Бюджетна система 1. Бюджет як економічна категорія, його об'єкти та суб'єкти 2. Основні функції та призначення бюджету 3. Бюджет як основний фінансовий план держави	2
5	Тема 5. Фінансовий ринок 1. Сутність, функції та призначення фінансового ринку 2. Суб'єкти фінансового ринку, їх класифікація та функції 3. Інструменти фінансового ринку, їх класифікація та характеристика	2
6	Тема 6. Регулювання фінансових ресурсів 1. Форми фінансового забезпечення 2. Моделі розподілу ВВП 3. Первинні і вторинні доходи 4. Державне регулювання фінансової діяльності	2
	Модуль 2	
7	Тема 7. Сутність та функції грошей 1. Сутність та якісні властивості грошей 2. Походження грошей та розвиток їх форми 3. Функції грошей	2
8	Тема 8. Грошовий оборот і грошові потоки 1. Сутність та структура грошового обороту 2. Грошова маса. Грошові агрегати та грошова база 3. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу	2
9	Тема 9. Теорія грошей 1. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм 2. Грошові потоки та їх класифікація 3. Грошова маса та грошові агрегати	2
10	Тема 10. Грошовий ринок 1. Суть грошового ринку 2. Структура грошового ринку 3. Попит та пропозиція грошей	2
11	Тема 11. Аналіз грошового ринку 1. Основні функції грошового ринку	2

	2. Субекти грошового ринку 3. Інструменти та операції на грошовому ринку	
	Модуль 3	
12	Тема 12. Грошова система 1. Грошова система та її елементи 2. Основні типи грошових систем 3. Інструменти грошово-кредитного регулювання	2
13	Тема 13. Інфляція та грошові реформи 1. Інфляція та її види 2. Форми прояву, причини та наслідки інфляції 3. Актуальність, сутність і особливості застосування антиінфляційних стабілізаційних заходів 4. Грошові реформи	2
14	Тема 14. Валютні системи і міжнародні розрахунки 1. Валюта і валютний курс. 2. Валютний ринок та валютні операції. 3. Міжнародні розрахунки	2
15	Тема 15. Фондовий ринок та фінансові інструменти 1. Сутність фондового ринку та фондової біржі 2. Сутність та класифікація видів фінансових інструментів	2
16	Тема 16. Цінні папери 1. Суть облігацій 2. Акції та їх види 3. Похідні цінні папери	2
	Модуль 4	
17	Тема 17. Кредит та його форми 1. Суть кредиту 2. Види кредиту 3. Процент за кредит	2
18	Тема 18. Кредитні установи 1. Національний банк України 2. Комерційні та емісійні банки 3. Небанківські кредитні установи	2
19	Тема 19. Кредитні системи України 1. Поняття і структура кредитної системи 2. Банки, їх операції та функції 3. Спеціалізовані небанківські кредитно- фінансові установи	2
20	Тема 20. Роль кредиту у розвитку економіки 1. Стимулювання виробництва та інвестицій 2. Забезпечення грошового обігу 3. Підтримка бізнесу 4. Інтеграція в світову економіку 5. Регулювання грошової маси	2
21	Тема 21. Державний кредит і державний борг 1. Державний кредит і державні запозичення, їх класифікація 2. Сутність державного боргу та його структура. 3. Місце цінних паперів серед боргових зобов'язань держави	2
	Разом	42

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розрахунок величини грошової бази	2
2	Розрахунок коефіцієнта мультиплікації	2
3	Визначення інфляції та індексу споживчих цін	2
4	Грошова реформа	2
5	Кредитування та розрахунок позичкового відсотку	2
6	Розрахунок загального обсягу обов'язкового резерву	2
	Разом	12

8. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Органи управління фінансами	2
2	Структура фінансового ринку	2
3	Аналіз грошового обігу	2
4	Розвиток теорії грошей	2
5	Регулювання грошового ринку	2
6	Грошові реформи	2
7	Сутність та еволюція валютних систем	2
8	Фондова біржа	2
9	Теорії кредиту	2
10	Міжнародні фінанси	2
	Разом	20

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1	Взаємозв'язок фінансів з різниці економічними категоріями	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
2	Особливості проведення фінансової політики в Україні	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
3	Сфери та ланки фінансових відносин	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
4	Принципи побудови бюджетної системи	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
5	Інфраструктура фінансового ринку	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
6	Походження грошей. Роль	Самостійна робота з	Усне опитування	4

	держави у створенні грошей.	навчально методичною літературою	Підготовка презентацій	
7	Механізм регулювання грошової маси в обороті	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
8	Внесок Дж. Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
9	Механізм формування пропозиції грошей	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
10	Створення грошової системи України	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
11	Головні учасники валютного ринку	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
12	Правила фондової біржі	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
13	Функції кредиту	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
14	Банківський нагляд	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
15	Обслуговування та управління державним боргом.	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
	Разом			46

10.ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю:

- **Поточний** - фронтальне опитування, відтворення виробничих ситуацій.
- **Модульний** - комп'ютерне тестування
- **Підсумковий** - тестова контрольна робота

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни фінанси, гроші та кредит за національною чотирибальною шкалою.

Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання знань і умінь студентів
«відмінно»	Студент знає і розуміє теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем, вільно орієнтується в теоретичних і прикладних проблемах фінансової та грошово - кредитної системи, вміє аналізувати поточну ситуацію на фінансовому ринку. Студент застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності, вміє розраховувати темпи та рівень інфляції, грошові агрегати, розраховувати мультиплікатор, показники кредитування, вміє аналізувати поточну інформацію про заходи монетарної політики і прогнозувати її наслідки для економіки в цілому. Здійснює пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел.
«добре»	Студент знає і розуміє теоретичні основи та принципи фінансової науки, має достатні загальні і базові теоретичні знання дисципліни Фінанси, гроші і кредит.. Правильно і логічно розкриває проблеми фінансової та грошово-кредитної системи, але допускає у відповідях неточності. Застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності: вміє розраховувати темпи та рівень інфляції, грошові агрегати, грошовий мультиплікатор, показники кредитування, але робить негрубі помилки. Не в повній мірі здійснює пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел.
«задовільно»	Студент не в повній мірі знає і розуміє теоретичні основи та принципи фінансової науки, має знання фрагментарного характеру, що обмежені вивченням лише базових понять (фінанси, гроші, кредит, кредитна система, функції НБУ). Студент застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності – методики розрахунку рівня інфляції, мультиплікатора, грошових агрегатів, показників кредитування, але допускає суттєві помилки при виконанні практичних завдань чи аналізі фінансових процесів. Пошук, опрацювання інформації з різних джерел відбувається періодично та неповноцінно
«незадовільно»	Студент не засвоїв теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем, не вміє застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності, робить грубі помилки у відповідях та практичних завданнях. Не здійснює пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел.

Оцінювання знань студентів з дисципліни фінанси, гроші та кредит за
дванадцятибальною шкалою.

Бали	Критерії оцінювання
12 балів	Студент знає і розуміє теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем, вільно орієнтується в теоретичних і прикладних проблемах фінансової та грошово - кредитної системи, аналізує поточну ситуацію на фінансовому ринку. Студент застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності, вміє розраховувати темпи та рівень інфляції, грошові агрегати, розраховувати мультиплікатор, показники кредитування, вміє аналізувати поточну інформацію про заходи монетарної політики і прогнозувати її наслідки для економіки в цілому. Здійснює пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел.
11 балів	Студент знає і розуміє теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем, орієнтується в теоретичних і прикладних проблемах фінансової та грошово - кредитної системи, вміє аналізувати поточну ситуацію на фінансовому ринку. Студент застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності, вміє аналізувати поточну інформацію про заходи монетарної політики. Може здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел.
10 балів	Студент знає і розуміє теоретичні основи та принципи фінансової науки, вміє аналізувати поточну ситуацію на фінансовому ринку, має повні, глибокі знання, здатний використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Може здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел.
9 балів	Студент добре володіє вивченим матеріалом з дисципліни фінанси, гроші і кредит, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
8 балів	Знання студента з теоретичних основ та принципів фінансової науки є достатніми, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його логічна, хоч і має неточності. Не в повній мірі здійснює пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел.
7 балів	Студент правильно відтворює навчальний матеріал, знає теоретичні основи та принципи фінансової науки, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії. Не в повній мірі може проводити збір та опрацювання інформації
6 балів	Студент виявляє знання й розуміння основних положень фінансової науки. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосувати знання при виконанні завдань за зразком. Пошук, опрацювання інформації з різних джерел відбувається періодично та неповноцінно
5 балів	Студент відтворює основний навчальний матеріал фінансової науки, здатний з помилками й неточностями застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності. Пошук, опрацювання інформації з різних джерел відбувається періодично та неповноцінно
4 бали	Студент за допомогою викладача відтворює основні поняття фінансової науки., під час виконання практичних робіт може повторити за зразком певну операцію, дію.
3 бали	Студент відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
2 бали	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
1 бал	Студент розрізняє об'єкти вивчення

12.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. – 2-е вид.. — К.: КНЕУ, 2001. — 240 с.
2. Шевчик В.П.: Навч. посібн.для ВНЗ / К.: НМЦ, 2002. – 258 с.
3. Фінанси: вишкіл студії: Навч. посібник / За ред. Юрія С. І. - Тернопіль: - «Карт-бланш». - 2002
4. Шандова Н.В. Створення ефективної системи управління витратами підприємства// Фінанси України – 2003 – №7 – с.97-101
5. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навч. посібник. - К.: Атіка, 2002..
6. Гроші і кредит : підручник / В. Ю. Світлична ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 191 с.
7. Конспект лекцій з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» - Укладачі доц.. О Ф.Андросова, старший викладач О.В.Шестопалова. Запоріжжя: ЗНТУ, 2014. - 56 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Верховна Рада України <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua>
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі <http://www.me.gov.ua/>
4. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
5. Національний банк України <http://www.bank.gov.ua/>

14. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі усного опитування (за пропущені лекції) та виконання розрахункового завдання (за пропущене практичне заняття). Строк здачі – два тижні.

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність. Політика оцінювання відображена в пункті 11 даного силабусу.